

Kongres
Katoliczek
i Katolików

RAPORT O PARAFII

przygotowany przez grupę
„Władza w Kościele”
w ramach prac Kongresu
Katoliczek i Katolików

„Sukces” wiary w Jezusa u zarania polegał na radosnej i promieniującej „nowej prawdzie”, która wyrażała się w rzeczywistym, żywym przykładzie codziennego życia wspólnot chrześcijańskich. Nie tylko Słowo, ale przykład dawał moc poszerzania grona członków wspólnot i zasięgu geograficznego Kościoła. Czy dziś parafie są „żywymi przykładami” i mają moc przyciągania nowych osób do takiej wspólnoty? Czy może są tylko „statystyczną pozycją” w instytucji Kościoła?

I. SYTUACJA PRAWNO-KANONICZNA

1 Regulacje prawno-kanoniczne określające sposób funkcjonowania parafii i rolę osób świeckich muszą stać się przedmiotem analizy i refleksji, ponieważ stanowią punkt wyjścia w dyskusji nad kluczowymi zagadnieniami tego raportu: sposobem sprawowania władzy w parafii i kwestią wpływu osób świeckich na życie parafialnej wspólnoty.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że tak ważne zagadnienia związane z funkcjonowaniem parafii, jak np. zakres jej autonomii w strukturze diecezji czy sposób jej finansowania, nie stały się przedmiotem niniejszego opracowania, gdyż zasługują na obszerną analizę w ramach odrębnej dyskusji.

2 Kanon 515 Kodeksu Prawa Kanonicznego (dalej: KPK) definiuje parafię jako „określoną wspólnotę wiernych, utworzoną na sposób stały w Kościele partykularnym, nad którą pasterską pieczę, pod władzą biskupa diecezjalnego, powierza się proboszczowi jako jej własnemu pasterzowi”. W perspektywie tej definicji pojawiają się następujące zagadnienia, które składają się na sposób sprawowania władzy w parafii (na płaszczyźnie przepowiadania, liturgii i administrowania):

Parafia jako „wspólnota wiernych”

3 We wskazanej definicji uwagę w pierwszej kolejności zwraca określenie parafii jako „wspólnoty wiernych”, a więc zbiorowości wiernych (tj. zarówno świeckich, jak i duchownych) połączonej pewnego rodzaju więziami. Charakter tych więzi precyzuje kanon 518 KPK, wskazując, iż „z zasady ogólnej parafia powinna być terytorialna, a więc obejmująca wszystkich wiernych określonego terytorium. Gdzie jednak jest to wskazane, należy tworzyć parafie personalne, określone z racji obrządku, języka, narodowości wiernych jakiegoś terytorium albo z innego jeszcze powodu”. To podstawowe kryterium terytorialności we współczesnym świecie, wobec jego mobilności i cyfryzacji, ale także coraz częściej wobec braku realnych więzi pomiędzy członkami terytorialnej wspólnoty parafialnej, zdaje się coraz bardziej dezaktualizować. Stąd niewątpliwie trafne jest ogólne założenie zawarte w Instrukcji Kongregacji ds. Duchowieństwa „Nawrócenie duszpasterskie wspólnoty parafialnej w służbie misji ewangelizacyjnej Kościoła”, iż parafia jest wezwana do tego, aby zgodnie z wymaganiami czasu dostosować swoją posługę do potrzeb wiernych i historycznych przemian.

Rola i władza proboszcza w parafii

4 Zgodnie z kanonem 519 KPK „proboszcz jest własnym pasterzem zleconej sobie parafii, podejmującym pasterską troskę o powierzoną mu wspólnotę pod władzą biskupa diecezjalnego. Powołany jest do uczestnictwa w posłudze

Chrystusa, ażeby dla tejże wspólnoty wykonywał zadania nauczania, uświęcania i kierowania, przy współpracy także innych prezbiterów i diakonów oraz niosących pomoc wiernych świeckich, zgodnie z przepisami prawa”. Jako „własny pasterz” proboszcz posiada więc (w zakresie zleconej sobie parafii i pod władzą biskupa) „władzę rządzenia” (por. kan. 129 w zw. z kan. 135 KPK). Jednocześnie dla ważnego objęcia funkcji proboszcza niezbędne jest posiadanie święceń prezbiteratu (kan. 521 KPK). W kontekście posiadanej przez proboszcza „władzy rządzenia”, zwrócić należy uwagę na kanon 529 § 2 KPK, zgodnie z którym „proboszcz uznaje i popiera własny udział wiernych świeckich w misji Kościoła, udzielając również poparcia ich stowarzyszeniom o celach religijnych. Współpracuje z własnym biskupem i diecezjalnym prezbiterium, zabiegając także o to, by wierni troszczyli się o parafialną wspólnotę, czuli się członkami zarówno diecezji, jak i Kościoła powszechnego, oraz uczestniczyli w rozwijaniu lub podtrzymywaniu tej wspólnoty”.

Współuczestnictwo i współdecydowanie wiernych świeckich o sprawach parafii

5 Przejawem uczestniczenia wiernych świeckich w trosce o wspólnotę, jej rozwój i podtrzymywanie mają być rady parafialne, których wprowadzenie w parafii przewidują kanony 536 i 537 KPK. Zgodnie z kan. 536 „§ 1. Jeśli zdaniem biskupa diecezjalnego, po zasięgnięciu opinii rady kapłańskiej, byłoby to pożyteczne, należy w każdej parafii ustanowić radę duszpasterską. Ma jej przewodniczyć proboszcz, a członkami powinni być wierni wraz z tymi, którzy z urzędu uczestniczą w trosce duszpasterskiej o parafię i pomagają w ożywianiu działalności pasterskiej. § 2. Rada duszpasterska posiada jedynie głos doradczy i kieruje się normami określonymi przez biskupa diecezjalnego”. Z kolei kanon 537 wskazuje, iż „w każdej parafii powinna być rada do spraw ekonomicznych, która rządzi się nie tylko przepisami prawa powszechnego, lecz także normami wydanymi przez biskupa diecezjalnego. Wierni, dobrani zgodnie z tymi normami, świadczą proboszczowi pomoc w administrowaniu dobrami parafialnymi, z zachowaniem przepisu kan. 532”.

6 Powyższe przepisy korespondują z kan. 228 § 2 KPK, który stwierdza, iż „świeccy odznaczający się odpowiednią wiedzą, roztropnością i uczciwością, są zdolni do tego, by jako biegli lub doradcy świadczyli pomoc pasterzom Kościoła, także w radach działających zgodnie z przepisem prawa”, oraz 212 § 3 KPK, zgodnie z którym „stosownie do posiadanej wiedzy, kompetencji i zdolności, jakie posiadają [świeccy], przysługuje im prawo, a niekiedy nawet obowiązek wyjawiania swojego zdania świętym pasterzom w sprawach dotyczących dobra Kościoła, oraz – zachowując nienaruszalność wiary i obyczajów, szacunek wobec pasterzy, biorąc pod uwagę wspólny pożytek i godność osoby – podawania go do wiadomości innym wiernym”.

7 Kwestia współuczestnictwa wiernych świeckich w sprawach parafii nie ogranicza się jedynie do zagadnień administracyjnych. Zgodnie bowiem, z kan. 211 KPK, wszyscy wierni (a więc zarówno duchowni, jak i świeccy) „mają obowiązek

i prawo współpracy w tym, aby Boże przepowiadanie zbawienia rozszerzało się coraz bardziej na wszystkich ludzi każdego czasu i całego świata”. Z kolei, zgodnie z kanonem 230 KPK (z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez papieża Franciszka w motu proprio „Spiritus Domini”) wierni świeccy (zarówno mężczyźni, jak i kobiety) mogą być także na stałe przyjęci, przepisany obrzędem liturgicznym, do posługi lektora i akolity. W dalszej treści kan. 230 wskazano ponadto: „§ 2. Świeccy mogą być czasowo wyznaczeni do pełnienia funkcji lektora w czynnościach liturgicznych, podobnie wszyscy świeccy mogą wykonywać funkcje komentatora, kantora lub inne, zgodnie z przepisami prawa. § 3. Tam, gdzie to doradza konieczność Kościoła, z braku szafarzy, także świeccy, chociażby nie byli lektorami lub akolitami, mogą wykonywać pewne obowiązki w ich zastępstwie, mianowicie: posługę słowa, przewodniczyć modlitwom liturgicznym, udzielać chrztu a także rozdzielać komunię świętą, zgodnie z przepisami prawa”.

II. GODNOŚĆ OSOBY JAKO KRYTERIUM

8 Źródła inspiracji w myśleniu o parafii można znaleźć u zarania dziejów Kościoła, gdy św. Paweł mówi o domach, w których spotykają się chrześcijanie, a także w etymologii samego słowa „parafia”, które wywodzi się od greckiego „mieszkać obok”, wreszcie w chrześcijańskim rozumieniu pojęcia „Kościół”, w którym podstawową rolę odgrywa idea communio, czyli jedności i współodpowiedzialności opartej o sakrament chrztu. W parafii chodzi więc o urzeczywistnienie relacji podobnych do rodzinnych i sąsiedzkich oraz o stworzenie zażyłości osób dla siebie w jakiś sposób bliskich. Służyć to ma pielęgnowaniu więzi, w ramach których realnie i na stałe można doświadczać miłości Boga i bliźnich, służyć miłością innym i rozwijać swoje życie duchowe. Nieprzypadkowo i trafnie Kościół mówi zatem o parafii jako o „wspólnocie zgromadzonej wokół Stołu Słowa i Eucharystii”, „wspólnocie chrześcijańskiej”, „wspólnocie wiernych” i „wspólnocie wspólnot”.

9 Prawo do życia we wspólnocie wynika z godności człowieka jako stworzonego na obraz i podobieństwo Boże oraz z jego osobowej natury. Człowiek, jako istota rozumna, potrzebuje w szczególności takiego rodzaju relacji, w których liczy się jego wolność, samodzielność i sumienie. Koniecznymi elementami każdej społeczności, szanującej tak rozumianą godność osoby, jest posiadanie przez jej członków realnego wpływu na podstawowe decyzje dotyczące tej społeczności oraz dostępu do informacji o jej funkcjonowaniu. Społeczność, która ma być odpowiednim miejscem dla rozwoju osoby, nie może jej odmawiać udziału w sprawowaniu władzy ze względu na przymioty niezwiązane ze zdolnością do wzięcia odpowiedzialności za powierzone zadania, w szczególności ze względu na płeć, stan cywilny czy orientację seksualną. Nie oznacza to jednak, że każdy posiada taki sam udział we władzy oraz identyczny zakres jej sprawowania. W Kościele istotnym źródłem zróżnicowania odpowiedzialności pozostaje odmiennność powołania osób świeckich i duchownych.

10 W tym kontekście metafora Kościoła jako „Mistycznego Ciała Chrystusa” oraz analogia do ciała materialnego, a także wynikająca z tego koncepcja różnorodności i komplementarności „wielorakich powołań i stanów, tajemnic, charyzmatów i zadań”, choć zachowuje swoją powagę i znaczenie, ukazuje także własne ograniczenia. Wszak, mimo iż wszystkie członki ciała są ważne i mają właściwe tylko sobie funkcje, to można wyróżnić wśród nich te ważniejsze i mniej ważne, niezbędne i te, bez których można się obejść. Można zatem na podstawie takiej koncepcji stworzyć sprawną organizację, ale nie dostarcza ona adekwatnych narzędzi, pozwalających w istotny sposób ograniczyć nadużywanie władzy, zabezpieczyć przed wykluczaniem, nierównym traktowaniem, przemocą i przedmiotowym traktowaniem jej członków. Zjawiska te nie są tylko potencjalnym ryzykiem, ale i ponurą rzeczywistością Kościoła. Każda społeczność ludzka, choćby ufundowana na świętych podstawach, ma tendencję do wynaturzeń, które zawsze zmierzają ku powstaniu systemowego zła, czyli sytuacji, gdy moralnie prawe postępowanie jej członków, nawet zdecydowanej większości, nie tworzy bariery dla mechanizmów niejako automatycznie powielających krzywdy w kolejnych pokoleniach. Dlatego eklezjologia powinna uwzględniać współczesne mechanizmy kontroli, zasady podziału władzy, transparentność działań, reguły współdecydowania i współodpowiedzialności, odzwierciedlając przy tym zmienny charakter struktur społecznych.

11 Pilnej reformy potrzebuje organizacja parafii, która mimo założeń wyrażonych w najnowszych dokumentach, podkreślających dialogiczny, relacyjny oraz inkluzywny charakter tej podstawowej społeczności wiernych, pozostawia świeckim bardziej rolę przedmiotu aktywności duszpasterskich niż współgospodarza własnej wspólnoty i samodzielnego podmiotu działań. Zasada, że „proboszcz i pozostali prezbiterzy, w łączności z biskupem, stanowią zasadniczy punkt odniesienia dla wspólnoty parafialnej”, ustanawia zasadniczo klerykalną naturę parafii. Nie narusza tego twierdzenie, że „wspólnota parafialna składa się zwłaszcza z wiernych świeckich”, ponieważ – z racji wymienionych poniżej – pozostaje ono raczej efektem prostej obserwacji niż zobowiązującą dla treści dokumentu przesłanką merytoryczną.

III. ŚWIECKI POZBAWIONY PODMIOTOWOŚCI

12 Podczas podejmowania decyzji fundamentalnych dla funkcjonowania podstawowego środowiska wiary, czyli dotyczących erygowania, łączenia, zniesienia parafii lub zastosowania innych instytucjonalnych rozwiązań duszpasterskich, nie przewiduje się udziału świeckich i szeregowych duchownych. W takich przypadkach biskup ma jedynie obowiązek konsultacji z radą kapłańską oraz kierowania się „dobrem dusz” oraz „pożytkiem Kościoła”, co w praktyce oznacza całkowitą arbitralność zarządzeń w tej dziedzinie. Towarzyszy temu nieliczenie się ze wspólnotą, a w skrajnych przypadkach działanie na jej szkodę, nawet wbrew najlepszym intencjom i bez świadomości skutków takich poleceń. Brak konsultacji

z najbardziej zainteresowanymi sprawą i nieistnienie zorganizowanej formy zbierania informacji zwrotnych z ich strony jest szczególnie ryzykowne, gdy mamy do czynienia z praktyką powoływania ordynariuszy, którzy mają niewiele wspólnego z powierzoną sobie diecezją.

13 Podobnie ma się sprawa z drugą co do ważności decyzją dotyczącą życia parafian, czyli wyborem proboszcza. Wierni nie tylko nie mają żadnego wpływu na to, kto nim będzie, ale nawet nie wiedzą, na jak długo z nimi będzie. Nie istnieją żadne mechanizmy „obrony” wspólnoty przed niechcianym lub skompromitowanym kandydatem, a także instytucje sprzeciwu wobec proboszcza, który nie wywiązuje się ze swoich zadań lub utracił konieczny do tego autorytet. Nieznane są kryteria, jakimi kieruje się biskup, powołując lub odwołując proboszcza, nieznani są inni brani pod uwagę kandydaci, nie istnieje żaden wymóg ani nawet zalecenie, aby przynajmniej wytłumaczyć wspólnocie takie decyzje, nie stosuje się też okresu próbnego, który pozwoliłby zweryfikować zdolności duszpasterskie elekta. Mając dalej na uwadze, że zgodnie z kościelnym prawem proboszcz jednoosobowo kieruje wspólnotą parafialną, ma wyłączne prawo do jej reprezentowania i osobiście zarządza parafialnym majątkiem, nie mogą dziwić – wobec braku innych opcji – gorszące sceny, gdy parafianie nie wpuszczają narzuconej im osoby, ignorują ją lub w inny sposób publicznie wyrażają wobec niej wrogość.

14 Jednocześnie powołanie Rady ds. Ekonomicznych jest koniecznością, podczas gdy Rada Duszpasterska powstaje dopiero, gdy biskup – znów tylko po konsultacji z Radą Kapłańską, bez udziału świeckich – uzna to za „pożyteczne”. Sprawa wygląda wobec tego tak, że Kościół uznaje (słusznie), że proboszcz nie musi dysponować specjalistyczną wiedzą z zakresu zarządzania majątkiem i potrzebuje do tego świeckich, natomiast postrzega go jako niekwestionowany autorytet w innych dziedzinach. Dotyczy to nie tylko spraw wiary, teologii czy liturgii (co też jest ryzykownym założeniem), ale również przywództwa, psychologii, wystroju wnętrza, a nawet potrzeb parafian. Zaproponowane więc przez Kościół formy współodpowiedzialności za parafię, transparentności jej działań oraz zaangażowania w życie parafii niewiele zmieniają w dziedzinie podmiotowości wiernych.

15 Funkcje, skład, sposób wyłaniania i organizacja wymienionych organów sprawiają, że świeccy, z powodu radykalnie ograniczonego wpływu na najistotniejsze decyzje dotyczące ich lokalnego Kościoła i wbrew intencji istnienia rad parafialnych, tylko pozornie współodpowiadają za los swojej wspólnoty. Można wręcz powiedzieć, że odmawiając świeckim sprawstwa, zwalnia się ich z odpowiedzialności, wychowuje do bierności, odbiera zapał i zachęca do traktowania parafii jako miejsca świadczenia usług religijnych. Brak intensywnego życia parafialnego jest jednym z czynników stałego odpływu młodych parafian, którzy z racji wieku oczekują nowych, ciekawych i wyjątkowych propozycji aktywności religijnej, duchowej, społecznej, sportowej itd. Należy jednocześnie zauważyć, że obecny model zarządzania parafią po części wynika też z powszechnego wśród wiernych braku zainteresowania zaangażowaniem w sprawy społeczne i niejako „odpowiada” na tę sytuację.

16 Już sam fakt potraktowania parafian jako pozbawionych jakichkolwiek kompetencji decyzyjnych, a także ustanawianie rad co najwyżej jako forów dyskusyjnych i doradczych, powoduje brak wiary w sens większej aktywności. Ponadto sposób wyłaniania tych rad (w praktyce proboszcz jest w stanie uniemożliwić ukonstytuowanie się rady z większościowym udziałem członków pochodzących z wyboru) powoduje, że mają one tendencję do stawania się grupą stronników proboszcza. Istniejąca możliwość arbitralnego zablokowania przez proboszcza kandydatury pochodzącej z wyboru (poprzez odmowę nominacji z powodu braku: „roztropności”, „nienagannej postawy moralnej” czy „dobrej opinii”) uniemożliwia pojawienie się głosów krytycznych, a nawet utrudnia wyrażenie własnego zdania, odmiennego od ogólnie przyjmowanego w parafii. W efekcie, tak czy inaczej, realizowana jest proboszczowska wizja parafii, przy dobrej woli proboszcza – we współpracy z podzielającymi tę wizję parafianami, przy złej woli – niezależnie lub wbrew opinii parafian.

IV. NEGATYWNE SKUTKI

17 Warto zatem zadać sobie pytanie: czy tak zorganizowana parafia, uwzględniając oczywiście zwykłe ludzkie słabości i inne obiektywne przeszkody na drodze do oczekiwanych rezultatów, ma szansę zrealizować postulat tworzenia „środowiska, które promuje dialog, solidarność i otwartość na wszystkich, podkreślając centralną rolę osoby [...], miejsca sprzyjającego byciu razem i rozwojowi trwałych relacji osobowych, które pozwalają każdemu doświadczyć poczucia przynależności i bycia akceptowanym”?

18 Można też zadać inne, bardziej fundamentalne i niepokojące pytania. Czy tak rozumiana parafia w ogóle zasługuje na miano wspólnoty? Czy społeczność, w której pełnia władzy należy do jednej, arbitralnie i zewnątrznie wyznaczonej osoby, jest „rzeczą wspólną”? Czy środowisko, w którym każda aktywność, inicjatywa i pogląd wymaga autoryzacji wszechwładnej osoby, sprzyja rozwojowi jego członków? Czy obecny model parafii liczy się z takimi wartościami, jak wolność, sprawstwo i aktywność? Czy oczekiwanie od parafian posłuszeństwa wobec proboszcza, który nie został w żaden sposób przez nich upoważniony do sprawowania władzy, odpowiada godności osoby? Czy może istnieć współodpowiedzialność w sytuacji, gdy zawsze ta sama strona relacji posiada głos decydujący, a druga strona nie dysponuje żadnymi mechanizmami kontrolnymi, nie może skorzystać z procedur ewaluacyjnych lub zastosować norm regulujących utratę mandatu do zarządzania? Czy współczesna parafia realizuje katolicką wizję Kościoła, której integralną częścią jest idea kapłaństwa powszechnego? Czy ukazuje, uobecnia i promuje odpowiedzialność każdego chrześcijanina za wspólnotę Kościoła? Pytając prościej: czy zdrową nazwalibyśmy rodzinę, w której każdą decyzję, od niedzielnego jadłospisu po wzięcie kredytu, podejmuje wyznaczony przez sąd kurator, choćby najszczerzej oddany, kochający i mądry?

V. POSTULATY

19 Na wszystkie powyższe pytania odpowiedź Kongresu jest negatywna. Dlatego, mając za cel przywrócenie wiernym świeckim należnego im miejsca w Kościele (upodmiotowienie), umożliwienie duchownym koncentrowanie się na celach duszpasterskich (ewangelizacja) oraz uczynienie parafii miejscem rzeczywistego przeżycia jedności w Chrystusie (synodalność), postulujemy powierzenie wspólnocie parafialnej większej niż obecnie odpowiedzialności za jej funkcjonowanie w postaci:

- a kolegialnego sposobu podejmowania decyzji:
 - zarządzanie parafią należy do wspólnoty, którą tworzą na równi świeccy i duchowni (parafianie);
 - parafianie ustalają, kto prowadzi bieżące sprawy parafii i w jakich sprawach potrzebna jest zgoda wspólnoty;
 - podejmowanie decyzji w sprawach parafii jest poprzedzone dążeniem do osiągnięcia porozumienia;
- b wyłaniania organów kolegialnych parafii w wyniku wolnych wyborów:
 - parafianie posiadają wpływ na reguły wyborcze, zasady konstituowania się organów kolegialnych, ich władze i zasady funkcjonowania;
 - brak arbitralnych ograniczeń czynnego i biernego prawa wyborczego;
- c wpływu na wybór i odwołanie proboszcza i jego współpracowników:
 - możliwość zapoznania się wspólnoty z kandydatem na proboszcza (wikarego) i wyrażenia opinii o kandydacie;
 - wprowadzenie roku próbnego, po którym wspólnota wydaje opinię o takiej osobie;
 - systematyczna ewaluacja sytuacji parafii, w tym sposobu wywiązywania się duchownych ze swoich obowiązków, prowadzona przez parafian w oparciu o anonimowe ankiety;
 - kadencyjność funkcji proboszcza;
- d uczestnictwa świeckich w zakresie wytyczania kierunków i priorytetów duszpasterskich:
 - konieczność uzyskania opinii parafian o proponowanych działaniach duszpasterskich;
 - utworzenie stałego forum w celu omawiania tematów homilii (a także innego nauczania) i zgłaszania uwag dotyczących sposobów ich głoszenia;
 - stworzenie możliwości swobodnego dzielenia się, dyskusowania oraz interpretowania Pisma Świętego;
- e nadzoru nad sprawami majątkowymi parafii:
 - wspólnota wyznacza osobę lub organ odpowiedzialny za zarząd sprawami majątkowymi;
 - wspólnota zatwierdza plan finansowy i udziela absolutorium z jego wykonania;

- wspólnota wprowadza zasady obrotu gotówkowego i kontroluje ich przestrzeganie;
- f. dostępu do informacji o sprawach parafii:
 - o majątku należącym do parafii lub zarządzanym przez nią;
 - o stanie finansów, w tym obciążeniach ponoszonych na rzecz diecezji i Kościoła powszechnego;
 - o planach i oczekiwaniach biskupa względem parafii.

20 Powyższe postulaty nie ograniczają duchownych w sprawach zastrzeżonych na mocy udzielonych im święceń. Uznajemy autonomię powołania duchownego w zakresie ewangelicznej troski o wspólnotę, sprawowania sakramentów i nauczania.

21 Zaproponowane rozwiązania mogłyby przybierać różną formę, w zależności od wielkości, charakteru i tradycji danej parafii a także oczekiwań i poziomu zaangażowania parafian. Nie byłoby również sprzeczne z intencją Kongresu, gdyby dana wspólnota uznała, że korzystniejsze dla niej byłoby zachowanie obecnego modelu zarządzania parafią.

Zapraszamy wszystkich wiernych Kościoła Katolickiego wraz z jego biskupami do odważnej i otwartej dyskusji o innym stylu życia parafialnego.

Raport przygotowany przez grupę „Władza w Kościele”
w ramach Kongresu Katoliczek i Katolików

Główny referent tekstu: Dariusz Kubaszewski

Koordynator grupy: Marta Nowicka

Członkowie grupy: Robert Jans, Anna Parchimowicz,

Wojciech Mittelstaedt, Maja Szwedzińska,

Tomasz Niemirowski, Fryderyk Zoll

DEKLARACJA PROGRAMOWA KONGRESU KATOLICZEK I KATOLIKÓW

Kim jesteśmy, czym się zajmujemy i co chcemy osiągnąć?

§1

Kongres Katoliczek i Katolików to inicjatywa osób, które wspólnie poszukują pozytywnych odpowiedzi na pytanie o przyszłość Kościoła Rzymskokatolickiego w Polsce, Europie i na świecie. To forum wymiany myśli i płaszczyzna wspólnego działania na rzecz reform, jakich Kościół potrzebuje w zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

§2

Jesteśmy grupą ludzi świeckich i duchownych, której atut stanowi różnorodność osobowości, poglądów, typów religijności, zawodów i wykształcenia. Tym, co nas łączy są: gotowość do współpracy i wierność przykazaniom miłości Boga i bliźniego. Ich pełny sens staramy się odkrywać przez zrozumienie ludzkiego doświadczenia i słuchanie słów Ewangelii, której mądrość uczy sięgać po rzeczy nowe i stare. W prace Kongresu włączyć się może każdy, kto respektuje wolność innych i uznaje, że przykazania miłości obejmują wszystkich ludzi bez jakiegokolwiek wyjątku.

§3

Pragniemy, aby naszą postawę wyróżniały odpowiedzialność i krytyczna lojalność wobec wspólnoty Kościoła, której jesteśmy częścią. Prawa i obowiązki wynikające z sakramentu chrztu traktujemy jako przywilej i zarazem upoważnienie wszystkich wiernych Kościoła do otwartego wyrażania poglądów i podejmowania działań mających na celu dobro własnej wspólnoty wiary.

§4

Motyw przewodni Kongresu to debaty o potrzebie uruchomienia procesu zmian w sposobie i kulturze sprawowania władzy w Kościele oraz problemie autonomii Kościoła względem państwa. Chcemy wszechstronnie ustalić, w jakim stopniu bieżące zarządzanie wspólnotą wiary powiązane jest z Ewangelią, czyli postawami służby i gotowości do wysłuchania każdego człowieka. Dlatego nasze dyskusje wychodzą od przekonania, że kościelny model relacji władzy może być oparty o za-

sadę partnerskiego dialogu pomiędzy różnymi grupami świeckich i duchownych w Kościele oraz o zasady budowania dobra wspólnego i społecznego kompromisu.

§5

Istotną uwagę zamierzamy poświęcić tematowi dominacji władzy sprawowanej w Kościele przez osoby duchowne. Szczególnie interesuje nas przewaga jej siły, jaką dysponują kościelni hierarchowie wobec niewielkiej sprawczości milionów świeckich kobiet i mężczyzn, uprawnionych do współdecydowania o teraźniejszości i przyszłości Kościoła na mocy powszechnego kapłaństwa wiernych.

§6

Kongres Katoliczek i Katolików zaplanowaliśmy jako dynamiczny proces refleksji i działania, którego inspiracje, idee i cele mogą ewoluować w miarę postępu jego prac. Dlatego lista zagadnień, jakimi się zajmujemy, w założeniu pozostaje otwarta i niedokończona. Ich katalog zapoczątkowały następujące grupy tematów:

- Sposób i kultura sprawowania władzy w Kościele.
- Kształt relacji świeccy–duchowieństwo; dbałość o powołania świeckich w Kościele
- Rola kobiet w Kościele; podmiotowość i uczestnictwo kobiet w sprawowaniu władzy i funkcji w Kościele; rola zakonów żeńskich i siostr zakonnych we wspólnocie Kościoła.
- Relacje państwo–Kościół; transparentność i jawność w Kościele; finanse i majątek Kościoła; Kościół jako pracodawca.
- Dbłość o ład społeczny; stosunek Kościoła do ludzi innej wiary i niewierzących; stosunek Kościoła do grup wykluczenia społecznego - ludzi skrzywdzonych w Kościele, osób LGBT+, osób z niepełnosprawnościami, uchodźców, ludzi słabych i biednych.
- Ekologia integralna, czyli troska o stworzenie.
- Problematyka małżeństwa, rodziny i związków partnerskich; etyka i edukacja seksualna.
- Nauczanie religii w szkołach i przedszkolach; nowy kształt szeroko pojętej edukacji katolickiej.

**Kongres
Katoliczek
i Katolików**

Kongres Katoliczek i Katolików
ul. Szczęsna 26, 02-454 Warszawa
biuro@kongreskk.pl
www.kongreskk.pl